

Contribuții etnografice la procesul de învățare în programul Școlii de vară - 2015

Florentina Pleniceanu

Motto: "Muzeul e cea mai înaltă și totodată cea mai simplă dintre școli. Pentru cel ce-i ghicește rostul, muzeul devine școala cea mai vie din care poate trage multe și neînchipuite învățăminte."

Alexandru Tzigara Samurcaș

Una dintre cele mai interesante reevaluări ale conceptului de muzeu în zilele noastre, când instituția muzeală nu mai este destinată doar celor care au pregătire și cultură deosebite, este aceea că se pune accent pe funcția sa instructiv – educativă.

Însuflețiți de scrierile atât de actuale ale înaintașilor noștri, ne străduim să completăm educația tradițională cu o altă formă de educație dinamică, formativă, centrată valoric și ca toate muzeele din lume căutăm soluții muzeografice care să răspundă dorințelor publicului. Chiar dacă muzeograful nu sunt educator, devin educatori de muzeu folosindu-și calități precum spiritul ludic, spiritul de lucru în echipă, flexibilitate, empatie, cunoștințe de pedagogie dobândite în diverse programe de formare profesională sau schimb de experiență cu muzeograful din alte muzee și chiar cu dascălii. Nemaifiind o noutate în acest moment, învățarea în și prin muzeu are atât caracter formal cât și nonformal. Sub aspect nonformal educația este liberă, centrată pe dorințele și interesele participanților la acțiune.

Program educativ început în anul 2009, *Școala de vară* a devenit o tradiție la care nu se mai poate renunța grație recunoașterii de care se bucură Muzeul Regiunii Porților de Fier în rândul școlilor mehedintene și a întregii comunități, școala și comunitatea știind azi că muzeul înlesnește cunoașterea prin percepția concret senzorială a obiectelor ca sursă de informație. Prin urmare, pentru noi sensibilizarea și recrutarea tinerilor prieteni nu mai reprezintă un deziderat.

Deși condițiile de funcționare nu sunt cele mai bune, muzeul severinean găsimu-se încă în procesul de reabilitare, activitățile muzeale și cele cu caracter educativ au continuat să se desfășoare în spații neconvenționale, în școlile județului Mehedinți și în cele două spații disponibile, Muzeul de Artă și Muzeul Hidrocentralei PF I.

Școala de vară a anului 2015 s-a desfășurat în două perioade datorită numărului mare de copii înscriși, fapt care a angajat aproape tot personalul de specialitate în acțiuni educative și de relaxare (copil și joc sunt noțiuni care nu se exclud). Cum n-a fost vorba de acțiuni ale proiectelor educaționale în care ținem seama de programa școlară, de solicitările dascălilor, am decis că vom crea lumea cea mai îndrăgită de copii, lumea basmului fără să pierdem din vedere patrimoniul față de care trebuie să cultivăm respect. Piese de teatru au susținut activitățile etnografice, astfel că poveștile prezentate au condus la acțiunile pe care le-am propus: Șezătoare mehedințeană, Povestea pâinii, Mâini dibace – olăritul.

Personajele poveștii *Fata moșului și fata babei* au purtat costume populare ceea ce ne-a permis să vorbim și să prezentăm piese ale costumului popular mehedințean din colecțiile secției de Etnografie și Artă Populară, mai mult, să încercăm reproducerea unor puncte de cusătură pe bucăți de etamină în cadrul șezătorii care s-a desfășurat fără efort. Interpreta de muzică populară Anica Ganțu, originară din satul Gornovița, comuna Balta a adus cântecul, portul și poveștile din nordul județului Mehedinți. Povestea, costumul, cântecul, interesul pentru lucrul manual atât din partea fetițelor cât și a băieților, cadrul de desfășurare a acestor activități, curtea Muzeului de Artă, au făcut ca toți cei prezenți să fie impresionați de un *modus vivendi* al celor două lumi, tradițională și cea modernă.

Șezătoarea mehedințeană

Categoria de vârstă dominantă, 5 – 10 ani, ne-a permis să spunem povești populare, istorice, religioase, povești spontane și cum programul Școlii de vară venea imediat după seceriș, *Cinci pâini și Povestea pâinii* au ținut trează atenția copiilor devenind respondenții unor întrebări despre semnificația grâului, despre *pâinea care râde* (pâinea de sărbătoare, colacul de ursitori, colacul de nuntă), *pâinea care plânge* (colacii de înmormântare, pâinea de înstrăinare, pâinea de război), *pâinea cultică*, pâinea – simbol al creștinătății alături de vin și untdelemn, însă momentele foarte apreciate au fost frământarea, modelarea și mai ales cel al degustării produsului obținut.

Povestea pâinii

De-a lungul timpului în activitățile secției de Etnografie și Artă Populară colaboratori au fost meșteșugarii deja cunoscuți din satul Noapteașă, comuna Șișești, în vara aceasta alăturându-se Maria Cățea.

De fiecare dată lucrul la roată și povestea vaselor până la forma în care le folosim i-au fascinat pe copii. Dincolo de jocul în care au petrecut ziua la muzeu lucrând fiecare după imaginație sau după indicațiile meșterului, considerăm că

plusul, câștigul activității a fost, după buna dispoziție a copiilor, cunoașterea, aprecierea acestor elemente de artă populară atât de simple în aparență, însă destul de complicate în realitate.

Mâini dibace – olăritul

Deși educația muzeală este susținută de obicei de raportul direct al copilului cu obiectul de patrimoniu iar mediul expozițional determină implicarea emoțională și permite însușirea cunoștințelor în manieră facilă și solidă, soluțiile găsite de muzeograful severineni pentru condițiile actuale de funcționare a muzeului sunt bune instrumente de pedagogie muzeală, afirmație ce vine ca urmare a feed-back-ului primit, și anume solicitări numeroase din partea părinților, însoțitorilor adulți – o altă categorie de vârstă care participă la activitățile muzeului. Considerăm că acțiunile etnografice din programul Școlii de vară desfășurată în perimetrul muzeului într-o atmosferă care nu poate fi replicată în sala de clasă ajută la dezvoltarea unor sentimente pozitive față de obiecte și lumea înconjurătoare și oferă momente de experimentare și satisfacere a unor curiozități.